

Dramatische teruggang rentabiliteit vleesstierenhouderij

H. Prins (onderzoeker LEI-detachement)

De financiële resultaten in de vleesstierenhouderij kwamen in 1991 (november 1990 tot en met oktober 1991) uit op een historisch dieptepunt. De opbrengsten waren bij lange na niet voldoende om de gemaakte kosten te dekken. De arbeidsopbrengst (het verschil tussen opbrengsten en kosten, exclusief de arbeidskosten) daalde tot een negatief bedrag van *f* 192 per afgeleverde stier. Dit teleurstellende resultaat is vrijwel geheel te wijten aan de sterk teruggelopen opbrengstprijs van rundvlees en de hoge prijs voor het uitgangsmateriaal.

Dit blijkt uit cijfers (zie tabel 1) van 58 bedrijven met vleesstieren, waarvan het Landbouw-Economisch Instituut (LEI-DLO) samen met de Dienst Landbouw Voorlichting (DLV) een deeladministratie bijhoudt.

Vleesrijzen sterk gedaald

De scherpe daling van de opbrengstprijzen, die vanaf april 1990 optrad in verband met tijdelijke enorme importen van vlees uit voormalig Oost-Duitsland, herstelde zich aan het begin van dit jaar enigszins (zie grafiek). Al snel bleek echter dat zich boven de wat vriendelijker markt opnieuw donkere wolken samenpakten. De interventievoorraden namen gestaag toe tot een recordhoeveelheid van bijna 1 miljoen ton. Daardoor nam de druk op de markt toe en vielen de opbrengstprijzen opnieuw terug tot *f* 7,15 per kg geslacht gewicht.

Gemiddeld ontvingen de vleesstierenhouders *f* 7,51 per kg geslacht gewicht; *f* 0,55 minder dan vorig jaar.

De trend naar steeds zwaardere karkassen zette zich ook dit jaar voort. Deze ontwikkeling wordt gestimuleerd door de hoge kalverprijzen van de afgelopen jaren en het houden van meer vleestypische dieren. De stieren werden in 1991 afgeleverd op een gewicht van 353 kg geslacht.

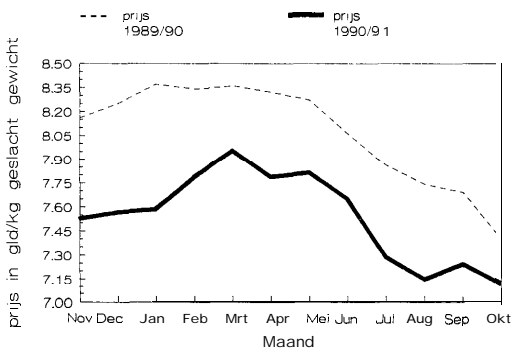
Uitgangsmateriaal duurder

De prijs, die oorspronkelijk voor de in 1991 afgeleverde stieren is betaald, was *f* 58 hoger dan het

Tabel 1 Resultaten vleesstierenhouderij (LEI-deeladministratie)

Boekjaar	1987/88	1988/89	1989/90	1990/91
Aantal bedrijven	80	73	69	58
Slachtgewicht (kg)	324	337	347	353
Levend gewicht (kg)	554	565	577	584
Leeftijd (dag)	472	467	479	482
Groei per dag (g)	1068	1102	1097	1099
Opbrengstprijs per kg geslacht gewicht (<i>f</i>)	7,52	8,22	8,06	7,51
Energie-opname in % van behoefte	93	91	88	91
Prijs krachtvoer (ct.)	40,7	47,0	42,8	40,8
% niet roodbont (verkoop)	35	68	78	94
Resultaten per afgeleverde stier (gld)				
Opbrengst	2443	2789	2809	2666
Aankoop kalf	890	902	1048	1106
Kunstmelkkosten	127	122	113	92
Ruwvoerkosten	501	499	476	528
Krachtvoerkosten	424	433	411	373
Kosten gezondheidszorg	47	45	45	44
Uitvalkosten	86	77	100	106
Overige kosten	522	496	580	607
Arbeidsopbrengst (gld)	-/- 154	215	35	-/- 192

Figuur 1 Prijsverloop per kg geslacht gewicht (LEI-deeladministratie)

jaar daarvoor. Gedeeltelijk is deze stijging veroorzaakt door de aankoop van kwalitatief betere dieren. Het aandeel van FH/HF en MRY-stieren liep terug van 22% naar 6%.

De nieuw aangekochte kalveren waren goedkoper dan vorig jaar. De aankoopprijs zakte van f 1106 per nuka naar f 988 per nuka. Het financieel voordeel daarvan vinden we pas volgend jaar in de rentabiliteit terug. Tabel 2 laat zien welke rassen zijn aangekocht in het afgelopen jaar.

Tabel 2 Verdeling van de nuka-aankopen naar ras (%)

	1989/90	1990/91
Kruisingen met Piemontese	39	28
Belgische Blauwe	36	41
Kruisingen met Franse vleesstieren	13	20
MRIJ	4	1
FH/HF	1	1
Zuivere Franse vleesrassen	1	4
Overige en onbekend	6	5

Voerkosten vrijwel gelijk

De totale voerkosten per afgeleverde stier bleven in 1991 vrijwel gelijk aan die van 1990, namelijk f 994.

Over het algemeen daalden de voerprijzen. Krachtvoer daalde in prijs van f 42,80 tot f 40,80 per 100 kg, kunstmelk van f 277 naar f 252 per 100 kg en aangekochte mais van f 27,20 tot f 25,40 per 100 kVEVI. De ingerekende prijs van zelf geteelde mais bleef onveranderd op f 28,00 per 100 kVEVI. De prijs van bijproducten steeg iets.

In verband met het hogere aflevergewicht nam het totale voerverbruik iets toe. We kunnen echter wel enige ontwikkelingen daarin constateren. Er is een trend gaande naar het gebruik van goedkopere voedermiddelen. Het gebruik van

Belgische Blauwe in opmars.

kunstmelk loopt terug en het gebruik van goedkope bijproducten neemt toe.

De voederbenutting ten opzichte van de norm is voor het eerst sinds jaren iets verslechterd. Gemiddeld werd 91% van de normatieve energiebehoefte gevoerd. Deze norm is overigens bepaald voor MRIJ-stieren zonder gebruik van Monensin of andere middelen, die de voederconversie gunstig beïnvloeden.

De overige kosten bleven nagenoeg gelijk. De rentekosten stegen iets door de hogere ingecalculeerde rentevoet (75%) en de hogere prijs van het uitgangsmateriaal.

Vooruitzichten blijven somber

Ondanks het feit dat de kalveren goedkoper worden ziet het er niet naar uit dat de stierenmesterij in het komende jaar renderend zal zijn. De opbrengstprijs zal naar verwachting sterk onder druk blijven en de voerkosten zullen naar verwachting hoger uitkomen. Bij veel stierenhouders zal de vraag naar boven komen of het niet verstandiger is de stallen leeg te laten staan en tijdelijk geen stieren op te zetten. Om die vraag te kunnen beantwoorden moeten we naar het saldo kijken. Laten we ervan uitgaan dat we de stieren op 353 kg willen afleveren en dat de kosten voor

voer, uitval, gezondheidszorg, rente veestapel en de overige directe kosten samen f 1.400 per stier bedragen. Het nuchtere kalf kost f 1.000. Een simpele rekensom leert dat de totale directe kosten per kg geslacht gewicht f 6,80 (incl. BTW en na aftrek van afleveringskosten) bedragen. Dit betekent dat u geen stieren meer op moet zetten als u verwacht dat de opbrengstprijs over 15 maanden onder dit bedrag uitkomt. Boven die prijs wordt een gedeelte van de vaste kosten vergoed. De vaste kosten zijn de kosten die gewoon door blijven gaan, zoals kosten voor huisvesting, werktuigen en arbeid. In totaal zijn de vaste kosten te begroten op f 1,50 per kg geslacht gewicht. Uiteraard hangt dit minimum sterk af van de aankoopprijs van het kalf. Bij een nukaprijs van f 900 zijn de directe kosten ongeveer f 6,50 per kg geslacht gewicht. In verband met de stierenpremie ligt dit minimumbedrag voor de eerste 90 stieren nog circa f 0,30 lager.

Door verschillen in bedrijfsomstandigheden, uitgangsmateriaal en vakmanschap van de vleesstierenhouders zijn de directe kosten en de opbrengsten per kg geslacht gewicht niet voor ieder bedrijf gelijk. Dit houdt in dat de beslissing om wel of geen stieren meer op te zetten voor ieder bedrijf individueel moet worden gemaakt.